

UTDANNINGSPLAN FOR SPESIALIST I ALLMENNEMEDISIN

GENERELL DEL

Innhold

Innledning.....	2
Organisering av legetjenesten og spesialistutdanning.....	2
Utdanningens første del (LIS1).....	3
Praktisk tjeneste.....	3
Legevakt.....	3
Utdanningsløp tredje del (LIS3).....	3
Veiledning og supervisjon	4
Gruppeveiledning.....	4
Individuell veiledning	4
Supervisjon.....	4
Godkjenning av tjeneste	4
Veilederutvikling	4
Roller	5
Kommunal leder.....	5
Kommunens ansvar.....	5
Læringsarenaer og læringsmål.....	5
Fastlegevirksomhet.....	6
Fastlegekontor	6
Legevakt.....	6
Sykehjem.....	6
KAD.....	7
Helsestasjon	7
Individuell utdanningsplan	7
Digital løsning (kompetanseportal) for LIS i kommunen.....	8
Kontaktpersoner.....	8

Innledning

De allmennmedisinske fagområdene i primærhelsetjenesten har en sentral rolle i det norske helsevesenet. Fastlegene ivaretar opp mot 90% av pasientene selv for kun en liten andel av de totale kostnadene til helsevesenet. Det er en stor bredde i pasientkategori og tilstander fastleger utreder og behandler. Kommunen er avhengig av høy kvalitet i denne tjenesten for å sikre innbyggerne et kvalitativt godt tilbud.

I tillegg til å arbeide i fastlegeordningen finner du fastleger i graderte stillinger på helsestasjon, sykehjem, KAD og fengselshelsetjenesten. Det finnes også allmennleger uten fastlegeavtale som har fulltidsstillinger innen disse arbeidsområdene.

Forskrift om spesialistutdanning og spesialistgodkjenning for leger og tannleger (Spesialistforskriften) ble vedtatt i 2016 og trådte i kraft 1.mars 2017 for utdanningens første del (LIS1) og 1.mars 2019 for utdanningens tredje del (LIS3. Utdanningens andre del (LIS2) gjelder kun for spesialisthelsetjenesten).

I forbindelse med krav i forskriften, har kommunen registrert seg som utdanningsinstitusjon hos Helsedirektoratet. Utdanningsinstitusjonens organisering av utdanningen i allmennmedisin beskrives i dette dokumentet.

Som utdanningsinstitusjon skal kommunen legge til rette for at spesialistutdanningen skjer innen faglig forsvarlige rammer og på en måte som sikrer tilstrekkelig kvalitet og gjennomstrømming i utdanningsløpet. Kommunens skal blant annet:

- Legge til rette for helhetlige utdanningsløp
- Legge til rette for læringsaktiviteter slik at legene i spesialisering kan oppnå læringsmålene
- Dokumentere hvordan arbeidet med spesialistutdanningen er organisert og hvordan ansvaret er plassert i virksomheten
- Utarbeide en plan for spesialistutdanningen. Planen skal blant annet inneholde opplysninger om
 - o Hvilke læringsarenaer som kan tilbys de ulike læringsmålene
 - o Hvordan veiledningen og vurderingen organiseres og gjennomføres
 - o Hvordan det legges til rette for supervisjon

Etnedal kommune har flere læringsarenaer i allmennmedisin og gode forutsetninger for å tilby helhetlige utdanningsløp i allmennmedisin, både som ansatt i kommunale stillinger/bistillinger og som selvstendig næringsdrivende.

Organisering av legetjenesten og spesialistutdanning

Etnedal kommune har for tiden 1 næringsdrivende fastlege og 2 kommunale fastlegestilling ved Etnedal legesenter. Kommunen har ikke hatt LIS1 med praksissted ved Etnedal legesenter.

P.t. ivaretas de kommunale legetjenestene i kommunen ved en fordeling på de 3 legehjemlene, der en har ansvar for oppgaver som kommuneoverlege, en som sykehjemslege og en som helsestasjons- og skolehelsetjenestelege. Ved ferier og annet fravær dekker legene opp/ vikarierer for hverandre

Etnedal kommune deltar i Valdres legevakt, som er et interkommunalt samarbeid med alle Valdres kommunene. Legevakten har tilhold i Valdres lokalmedisinske senter (VLMS) på Fagernes, med Nord-Aurdal kommune som vertskommune. Legevakten er åpen alle hverdager kl. 15.00 – 08.00, samt helger og høytider. På dagtid i ukene sørger den enkelte kommune for mottak av øyeblikkelig hjelp ved eget legesenter.

Det er flere tjenesteområder som har læringsarenaer for spesialistutdanningen. I tillegg til å jobbe som fastlege kan man ha læringsarenaer i sykehjem, legevakt og på helsestasjon.

Kommunalsjef for helse og omsorg har det overordnede ansvaret for spesialistutdanningen i kommunen, og har ansvar for utvikling av utdanningsplan, organisering av veiledning/supervisjon og oppfølging av utdanningskandidater. Stillingen er også tillagt rollen som «leder» og er ansvarlig for godkjenning av læringsmålene til utdanningskandidater. Kommuneoverlegen har en sentral rolle i utviklingen av kommunen som utdanningsinstitusjon og bidrar i dette arbeidet.

Det skal avholdes årlige møter med leder, veileder og LIS med gjennomgang av individuell utdanningsplan og progresjon i utdanningsforløpet med vurdering og godkjenning av læringsmål.

Utdanningens første del (LIS1)

LIS1 er kommunalt ansatt med tjenestested på Etnedal legesenter. Praktiske forhold knyttet til stillingen som ferie, sykefravær, permisjon eller lignende må tas opp med nærmeste leder.

Ved oppstart avtaler tjenestestedet oppmøte med LIS1. Veileder har ansvar for introduksjon til legekantoret og plan for opplæring i praktiske rutiner.

Leder for legetjenesten kaller inn LIS1 til introduksjonssamtale første uke.

Praktisk tjeneste

Hovedvekten av tjenesten vil være ordinær kurativ virksomhet tilknyttet Etnedal legesenter. I tillegg skal LIS1 ha praktisk tjeneste ved Etnedalsheimen (kommunens sykehjem med 22 institusjonsplasser – herav 3 plasser til rehabilitering/ korttidsopphold / avlastning).

I tillegg legges det opp til en introduksjon til det forebyggende arbeidet for gravide, barn, ungdom og deres familier. LIS1 hospiterer og/ eller har praktisk tjeneste på helsestasjon og i skolehelsetjenesten (mengde og tid tilpasses)

Legevakt

LIS1 deltar i ordinær legevakt på Valdres legevakt med samme vaktbelastning som fastlegene tilknyttet legevakten.

Legevakten har ansvar for introduksjon til tjenesten og LIS1 settes opp på opplæringsvakt før de går selvstendige vakter.

Utdanningsløp tredje del (LIS3)

Som LIS3 i allmennpraksis er man enten vikar i en fastlegepraksis eller har inngått en individuell avtale om allmennpraksis i fastlegeordningen. Legen må forplikte seg til å ta spesialistutdanning i allmennmedisin og kommunen forplikter seg til å legge forholdene til rette for spesialistutdanning i henhold til spesialistreglene. Alle læringsmål med unntak av ALM 55 og 85 kan oppnås i allmennpraksis med nødvendige kurs og veiledningsgruppe.

For spesialistutdanning i allmennmedisin stilles det krav om at minst to år (full tid) av utdanningen må gjennomføres i åpen uselektert allmennpraksis, dvs en praksis som er åpen for alle pasienter, uten noen forutgående siling eller utvelgelse av pasienter eller sykdommer eller lidelser. Vanlig fastlegepraksis, enten fast eller som vikar, tilfredsstiller dette.

Øvrig allmennmedisinsk utdanning kan skje i fortsatt fastlegepraksis, sykehjem, KAD, legevakt mm.

Legevakten har ansvar for introduksjon til tjenesten for nye deltagere ved legevakten.

Obligatorisk tjeneste for å tilfredsstille læringsmål 055 og 085 kan organiseres med tjeneste i spesialisthelsetjenesten. (Det sees på mulighet om kanskje disse læringsmålene kan oppnås ved Valdres lokalmedisinske senter (VLMS). Dette avklares nærmere med ALIS-kantoret.)

Veiledning og supervisjon

Veiledning og supervisjon er sentrale begreper i oppfølgingen av utdanningskandidater. Det pågår kontinuerlig læring gjennom daglig praksis. Attestasjon på gjennomført læringsaktivitet skal som hovedregel ikke bare være en bekreftelse på at aktiviteten er gjennomført, men også en bekreftelse på at den relevante kompetansen er oppnådd.

Kommunen skal, som utdanningsvirksomhet, sørge for at legen får løpende vurdering av om læringsmålene er oppnådd og at oppnådde læringsmål godkjennes så snart som mulig.

Gruppeveiledning

I spesialisering i allmennmedisin er det krav om deltagelse i veiledningsgruppe over to år. LIS3 må selv melde seg på gruppeveiledning via legeforeningen.

Individuell veiledning

I individuell veiledning inngår refleksjon, råd, oppfølging av faglig progresjon under spesialiseringen og bidrag i vurderingen av leger i spesialisering. Veiledningen innebærer planlagte og regelmessige samtaler mellom lege i spesialisering og veileder.

Veileder for leger i utdanningens første del (LIS1) skal det være en erfaren lege som er veileder. Veiledning skal være 3 t/uke.

Veileder for leger i utdanningens tredje del (LIS3) skal være spesialist i faget. For leger i spesialisering skal veiledning i gjennomsnitt være på minst fire timer per måned i 10,5 av årets måneder, dvs minst 42 timer i løpet av et år, og tilbys så lenge utdanningen pågår. Veileder får i tillegg betalt for 1,5 timer i 10,5 av årets måneder til for- og etterarbeid.

Leder har ansvar for å lage avtaler om veiledning for utdanningskandidaten. Kopi av denne arkiveres av ansvarlig leder.

Veiledning og godtgjøring av veileder gjøres i hht ASA 4310.

Supervisjon

Supervisjon forstås her som å bistå og gi råd til leger i spesialisering i konkrete arbeidssituasjoner i den daglige virksomheten. Det er avgjørende for god spesialistutdanning at den enkelte lege i spesialisering har tilgang til supervisjon. Supervisjonens form må være tilpasset læringsmål og læringsaktiviteter. For noen læringsmål må den som gir supervisjon, være til stede sammen med legen som er i spesialisering. For andre læringsmål vil det være tilstrekkelig at den som gir supervisjon, er tilgjengelig på telefon eller digitale medier. Ved vurdering av om læringsmål er oppnådd, skal leder innhente anbefalinger fra minst en av dem som har deltatt i supervisjonen.

Godkjenning av tjeneste

Det er mange læringsmål som skal godkjennes i løpet av tjenestetiden. For at veileder og leder skal ha forutsetninger for å vurdere om tjenesten er tilfredsstillende utført er det derfor viktig at LIS allerede ved oppstart planlegger hvordan læringsmålene skal nås gjennom tjenesten. Deler av læringsmålene tar det tid å nå, andre kan nås tidligere i forløpet.

For LIS1 planlegges en midtevaluering med veileder og leder ved tre måneders tjeneste. Det forventes da at LIS1 har fått godkjent deler av læringsmålene innen tidspunktet for midtevaluering.

For LIS 3 skal leder følge LIS3 progresjon og godkjenne læringsmål etter å ha innhentet vurdering fra veileder og minst en av dem som har deltatt i supervisjon.

Veilederutvikling

For at veiledere skal kunne utføre sine oppgaver i ny spesialistutdanning vil det være viktig med opplæringstiltak. Mange veiledere vil ha veiledningskompetanse, men få vil kjenne til nye læringsmål og inneha tilstrekkelig vurderingskompetanse. Det er den registrerte eller godkjente virksomhetens ansvar å

skaffe individuelle veiledere og sørge for tilstrekkelig kompetanse. Det finnes flere utviklingsopplegg som kan benyttes eller tilpasses, for eksempel kurs for veiledere i foretak, eller Statsforvalterens kurs for veiledere i utdanningens første del. Dette er leders ansvar å tilby.

Roller

Beskrivelsen av funksjonene til veileder, supervisor og leder er å forstå som rollebeskrivelser og ikke personer. Dette betyr at rollene i prinsippet kan utøves av samme person. For å sikre tilstrekkelig nøytral vurdering av LIS er det likevel viktig at minst to personer er inne i vurderingen av oppnådde læringsmål.

Både veiledning og supervisjon har som felles siktemål å støtte opp under spesialistkandidatens læring. I spesialistutdanningen har veileder og supervisor også en rolle i å vurdere kompetansen til LIS.

Kommunal leder

Leder skal oppnevne individuell veileder for LIS-legen og invitere til oppstartsmøte mellom LIS-lege, veileder og leder hvor veiledningsavtale gjennomgås. Leder sørger for at det utarbeides en individuell utdanningsplan i samråd med legen og at planen revideres ved behov og veileder holdes orientert om utdanningsplanen. Leder skal følge LIS progresjon og godkjenne læringsmål. For LIS 3 skal dette gjøres etter å ha innhentet vurdering fra veileder og minst en av dem som har deltatt i supervisjon. Leder utsteder bekreftelse på gjennomført praktisk tjeneste.

Kommunens ansvar

Overfor den enkelte lege i spesialisering skal utdanningsvirksomheten legge til rette for at legen skal kunne oppnå læringsmålene og gjennomføre et utdanningsløp for spesialiteten allmennmedisin.

Virksomheten skal blant annet:

- Sørge for at det utarbeides en individuell utdanningsplan med utdanningsløp i samråd med legen og at planene revideres ved behov
- Legge til rette for at utdanningen kan skje etter den individuelle planen.
- Legge til rette for at legen får nødvendig veiledning og supervisjon
- Oppnevne en individuell veileder.

Utdanningsvirksomheten skal sørge for at legen får løpende vurdering av om læringsmålene er oppnådd og at oppnådde læringsmål dokumenteres så snart som mulig. I vurderingen skal det innhentes anbefalinger fra veilederen og minst en av dem som har deltatt i supervisjonen.

Kommunen har ansvar for at det inngås avtale om veiledning mellom veileder, LIS og ansvarlig leder i kommunen. Slike avtaler arkiveres hos leder.

Læringsarenaer og læringsmål

Med læringsarena menes et fysisk sted der LIS kan oppnå læringsmål. De fleste læringsmålene kan nås i åpen kurativ praksis. Kommunen har også andre læringsarenaer godt tilrettelagt for å nå læringsmål i spesialistutdanningen.

Kliniske læringsmål som skal oppnås finnes i [Temahefte for Allmennmedisin fra Helsedirektoratet](#) samt [Temahefte for felles kompetansemål for ASA-spesialitetene](#);

Alle læringsmål i spesialiteten, med unntak av ALM 055 og ALM 085, oppnås ved arbeid i allmennmedisinsk stilling, veiledningsgruppe og obligatoriske kurs i allmennmedisin. (Det sees på mulighet om kanskje ALM 055 og 085 kan oppnås ved Valdres lokalmedisinske senter (VLMS). Dette avklares nærmere med ALIS-kontoret.)

De resterende læringsmålene oppnås ved klinisk arbeid i primærhelsetjenesten eller spesialisthelsetjenesten. (Det vises for øvrig til [Samarbeidsavtale om sykehustjeneste for leger i spesialisering \(LIS3\) i allmennmedisin mellom SI og kommunene \(Tilleggsavtale\)](#))

Fastlegevirksomhet

Fastlegekontor

Type læringsarena	Åpen kurativ praksis
Lokalisasjon	Fastlegepraksis og ALU/LSU*
Ny veileder under oppholdet ved denne arenaen?	Ja
Læringsmål som kan oppnås	Alle, bortsett fra 055 og 085. ** Forutsetter godkjent obligatoriske kurs.
Supervisjon foregår ved	Tilstedeværelse og telefon

*ALU= Allmennlegeutvalg, LSU= Lokalt samarbeidsutvalg

** Det sees på mulighet om kanskje ALM 055 og 085 kan oppnås ved Valdres lokalmedisinske senter (VLMS). (Dette avklares nærmere med ALIS-kontoret.)

Legevakt

Type læringsarena	Akuttmedisin
Lokalisasjon	Valdres legevakt
Ny veileder under oppholdet ved denne arenaen?	Nei
Læringsmål som kan oppnås	023-
	025-
	028-029
	031-
	035-036
	039-050
	052-053
	056-064
	066-070
	072-
	074-
	076-081
	084-
Supervisjon foregår ved	Tilstedeværelse og Telefon

Sykehjem

Type læringsarena	Sykehjem														
Lokalisasjon	Etnedalsheimen														
Ny veileder under oppholdet ved denne arenaen?	Nei														
Læringsmål som kan oppnås	<table><tr><td>003-004</td></tr><tr><td>009-</td></tr><tr><td>015-</td></tr><tr><td>026-028</td></tr><tr><td>029-</td></tr><tr><td>031-</td></tr><tr><td>034-036</td></tr><tr><td>039-050</td></tr><tr><td>52-54</td></tr><tr><td>056-064</td></tr><tr><td>066-078</td></tr><tr><td>080-082</td></tr><tr><td>084-</td></tr><tr><td>055 og 085 forutsatt overlege i 100% stilling og regelmessig internundervisning. **</td></tr></table>	003-004	009-	015-	026-028	029-	031-	034-036	039-050	52-54	056-064	066-078	080-082	084-	055 og 085 forutsatt overlege i 100% stilling og regelmessig internundervisning. **
003-004															
009-															
015-															
026-028															
029-															
031-															
034-036															
039-050															
52-54															
056-064															
066-078															
080-082															
084-															
055 og 085 forutsatt overlege i 100% stilling og regelmessig internundervisning. **															
Supervisjon foregår ved	Tilstedeværelse og telefon														

** Det sees på mulighet om kanskje ALM 055 og 085 kan oppnås ved Valdres lokalmedisinske senter (VLMS). (Dette avklares nærmere med ALIS-kontoret.)

KAD

Type læringsarena	Kommunal akutt døgnplass
Lokalisasjon	Ved kommunens KAD-enhet, tilknyttet Valdres lokalmedisinske senter / Intermediær avdelingen.
Ny veileder under oppholdet ved denne arenaen?	Nei
Læringsmål som kan oppnås	003-004
	009-010
	015-
	036-
	039-050
	052-054
	056-064
	066-070
	072-081
Supervisjon foregår ved	Tilstedeværelse og telefon

Helsestasjon

Type læringsarena	Forebyggende helsearbeid
Lokalisasjon	Helsestasjonen
Ny veileder under oppholdet ved denne arenaen?	Nei
Læringsmål som kan oppnås	023-
	025-
	028-029
	031-
	035-036
	039-050
	052-053
	056-064
	066-070
	072-
	074-
	076-081
	084-
Supervisjon foregår ved	Tilstedeværelse og telefon

Deler av læringsmålene forutsetter fullført og godkjente obligatoriske kurs og veiledningsgruppe. Dette er en del av læringsaktivitetene ved læringsarenaene og det forutsettes derfor at både praksis fra læringsarenaer og fullførte kurs er nødvendig for å få godkjent disse læringsmålene.

Individuell utdanningsplan

Det skal utarbeides individuell utdanningsplan for den enkelte lege som skal være helhetlig, angi når og på hvilken læringsarena de enkelte læringsmålene skal gjennomføres. Kommunen har en mal for individuell utdanningsplan basert på Helsedirektoratets anbefaling.

Ansvarlig leder i kommunen har ansvar for at det utarbeides individuell utdanningsplan for LIS3 leger i kommunen. Dette skal gjøres i samråd med legen og det er naturlig at legen også involverer veileder i dette.

Det skal avholdes regelmessige møter mellom veileder og LIS med gjennomgang av individuell utdanningsplan og progresjon i utdanningsforløpet med vurdering og godkjenning av læringsmål.

Kommunal leder skal regelmessig sørge for godkjenning av planen etter å ha forhørt seg med veileder og minst en supervisor. Anbefalt hyppighet er to ganger pr halvår.

Digital løsning (kompetanseportal) for LIS i kommunen

Det er utviklet en kompetanseportal for registrering av oppnådde læringsmål og spesialisthelsetjenesten og i kommunene. LIS3 har ansvar for å invitere inn leder, veileder og supervisører i løsningen.

<https://www.liskommune.no/lsv>

Leder, veileder og supervisor blir invitert inn i kompetansportalen via e-post fra lege i spesialisering (LIS).

- Leders ansvar i portalen:
 - Godkjenne læringsmål
 - Følge opp LIS' progresjon og måloppnåelse (har tilgang på rapporter)
- Veileders ansvar i portalen:
 - Forberede veiledningssamtaler
 - Sørge for referat fra veiledningssamtaler
 - Følge med på og kommentere læringsmål og læringsaktiviteter
- Supervisørers ansvar i portalen:
 - Signere på fullført supervisjon av læringsaktiviteter
 - Ev. kommentere på læringsaktiviteter

Kontaktpersoner

Per Arne Lien, Kommunalsjef Helse og omsorg, Etnedal kommune. Ansvarlig for fastlegeordningen, LIS1 og LIS3. E-post: Per Arne Lien <Per.Arne.Lien@etnedal.kommune.no>

Tor Inge Kristianslund, Kommuneoverlege i Etnedal kommune, lokalisert ved Etnedal legesenter. E-post: Tor Inge Kristianslund <Tor.Inge.Kristianslund@etnedal.kommune.no>

Kristine Brenden, Tillitsvalgt ved Etnedal legesenter i Etnedal kommune. E-post: Kristine Brenden <Kristine.Brenden@etnedal.kommune.no>